

Norges strategiske blindsoner

📅 16/11/2025 | By Glenn Agung Hole



Et kystgående lasteskip utenfor Ålesund – norskekysten er både handelsåre og kritisk nasjonal infrastruktur. Foto: Wikimedia Commons

Geøkonomi, miljønaivitet, et svekket norsk eierskap og et sikkerhetsapparat som ikke snakker sammen skaper åpenbare strategiske svakheter for Norge.

Det finnes tidspunkter i et lands historie hvor alt ligger åpent og synlig, og hvor virkeligheten roper så høyt at selv den som ikke vil høre, ikke lenger kan velge å la være. Dette øyeblikket har blitt aktuelt for Norges del. Den globale geopolitikken er tilbake som styrende kraft, geøkonomien har blitt det fremste maktinstrumentet for autoritære stater, og kritisk infrastruktur har blitt et av verdens viktigste konfliktområder. Likevel opererer Norge fortsatt som om vi lever i 1990-tallets ufarlige globalisering.

Den egentlige krisen er at Norge mangler helhetsforståelse



Det nye registeret over reelle rettighetshavere viser at 1031 norske selskaper kontrolleres av personer med russisk, kinesisk eller iransk statsborgerskap, hvorav 36 opererer direkte innen kritisk infrastruktur. Tallene avslører ikke bare hvordan eierskapet har glidd ut av Norge – de avslører en nasjonal beslutningskultur blottet for strategisk dømmekraft.

Men eierskap er bare én del av problemet. Like alvorlig er den miljøpolitiske naiviteten som har gjort Norge avhengig av leverandører fra stater vi ikke kan lene oss på, og skattepolitikken som driver norske eiere ut av landet, og svekker vår økonomiske og sikkerhetspolitiske motstandskraft. Og kanskje aller alvorligst er at Norges sikkerhetsstruktur fortsatt består av fragmenterte enheter der PST (Politiets sikkerhetstjeneste), E-tjenesten, NSM (Nasjonal sikkerhetsmyndighet) og Forsvaret ser hver sin flik av virkeligheten, men ikke helheten.

Et land uten helhetstenkning er et land uten strategisk retning. Et land uten strategisk retning er et land som mister suverenitet lenge før noen ser at det er i ferd med å skje.

Det er Norges situasjon nå.

Utenlandsk eierskap: En stille erosjon av nasjonal kontroll

Det er sjelden tall alene kan fortelle en strategisk historie, men tallene i det nye registeret – Tax Justice Norge – gjør det. Når mer enn tusen norske selskaper kontrolleres fra Russland, Kina og Iran, er det en realitet Norge må ta inn over seg: Vi har overlatt ansvaret for sentrale, strukturelle samfunnsfunksjoner til aktører som ikke nødvendigvis deler norske interesser.

Det handler ikke om demonisering. Det handler om strategi.

Kina fører en konsekvent geoøkonomisk politikk hvor investeringer i teknologi, logistikk og infrastruktur er del av deres globale maktutøvelse. De kjøper ikke norsk teknologi eller norsk infrastruktur fordi de er «nysgjerrige», men fordi det ligger innenfor en bredere statlig plan.

Les også: [Norge som energinasjon: Fra industribygging til geopolitisk naivitet](#)

Russland opererer innenfor en velkjent geoøkonomisk tradisjon der målet er å sikre posisjoner som gir innsyn, tilstedeværelse og økonomisk handlingsrom i sektorer som kan få betydning i en sikkerhetspolitisk sammenheng. Det gjør russisk eierskap i Norge utfordrende fordi det kan gi tilgang til informasjon, prosesser og strukturer som i en krisesituasjon kan være viktige for Norges beredskap og beslutningsevne. Risikoen ligger i den strategiske effekten som oppstår når statskoblede aktører får plass i kritiske samfunnsfunksjoner.

Iran benytter seg av komplekse, transnasjonale selskapsnettverk som gjør at deres økonomiske fotavtrykk ofte blir synlig først når de allerede har etablert posisjoner i



viktige sektorer.

Og Norge?

Norge tror dette er «vanlig næringsaktivitet».

Denne misforståelsen er kjernen i problemet.

Kysten: Norges strategiske hovedpulsåre – og vårt mest undervurderte sikkerhetsproblem

Norge er en kystnasjon ikke bare geografisk, men strategisk. Langs kysten går landets forsyningslinjer, energiinfrastruktur, beredskap, militære støttefunksjoner og mobiliseringsakser. Ferger, havner og maritim logistikk utgjør ikke en transportsektor – de er Norges sikkerhetskjeerne.

At dette er overlatt til utenlandske eiere, er et sikkerhetspolitisk feilgrep av historiske dimensjoner.

Ferger er mobiliseringslinjer. Havner er knutepunkter for hele nasjonens forsyningsevne. Maritim infrastruktur er en del av den nasjonale, totale beredskapen. Likevel har Norge behandlet dette som kommunale anbudsprosesser uten strategisk verdi.

Samtidig – og dette er nesten absurd – har Norge i klimates navn elektrifisert fergeflåten med utstyr og teknologi som i all hovedsak importeres fra Kina. Man ønsket å redusere utslipp – men endte med å øke avhengigheten.

Når et land mister kontrollen over egen kyst, mister det i praksis kontrollen over seg selv.

Miljøpolitikk uten geostrategi: Den norske naivitetsens klareste eksempel

Norge er så opptatt av å være «best i klassen» på miljø at vi ikke har sett hvilke geopolitiske konsekvenser våre egne valg har. I miljøets navn kjøpte norske kommuner tusenvis av kinesiske elbusser – ofte til priser som gjorde det umulig for norske og europeiske leverandører å konkurrere. Det ble fremstilt som et grønt løft, men var i realiteten et strategisk fall.

Vi har skiftet fra lokal, kontrollerbar infrastruktur til global, ikke-kontrollerbar avhengighet.

Kina kan når som helst stoppe leveranser, stenge kjeden medtilgang til reservedeler, forsinke komponenter, øke prisene dramatisk, eller bruke sine leverandørkjeder som politisk pressmiddel. De har gjort det før – mot Australia, mot Litauen, mot Japan og mot hele EU.



Norge har i praksis bygget kritiske deler av sin grønne infrastruktur på en leverandørkjede vi ikke har kontroll over og ikke kan påvirke. Miljø og klima blir brukt som begrunnelse. Resultatet er strategisk avhengighet.

Svalbard: Når moralsk idealisme møter geopolitisk virkelighet

Den kanskje alvorligste illustrasjonen på norsk naivitet er Svalbard. I miljøets navn la Norge ned gruvedriften – og fjernet med det en av de viktigste fysiske manifestasjonene av norsk tilstedeværelse på øygruppen. Norske politikere har opptrådt som om Svalbard er et norsk naturreservat vi fritt kan forme etter egne preferanser, men det er i strid med realitetene.

Les også: Når dronene flyr – Europas sikkerhet og Norges sårbarhet 🗝

Svalbardtraktaten binder Norge politisk og juridisk. Den forplikter oss til å være aktive. Den forplikter oss til å være til stede. Den forplikter oss til å opprettholde et samfunn. Aktivitetsfallet skaper et vakuum – og i geopolitikk fylles vakuum alltid av noen andre. Vi har svekket vår tilstedeværelse – ikke av ondskap, men av mangel på helhetlig forståelse.

Sikkerhetstjenestene: Et system med vegger der det burde vært broer

Det bringer oss til en av de mest presserende utfordringene Norge står overfor: Et sikkerhetsapparat som ikke snakker sammen.

PST opererer innenlands. Etterretningstjenesten opererer utenlands. NSM opererer innen forebyggende sikkerhet. Økokrim ser økonomien. Forsvaret ser på militær risiko. Men ingen av dem ser helheten – fordi systemet er bygget med skott, ikke broer.

Dette var aldri et problem da trusselbildet var enklere. Men i dagens geoøkonomiske virkelighet er det rett og slett farlig. Trusselaktører opererer ikke i isolasjon, men over flere domener. De kombinerer økonomi, digital infrastruktur, påvirkningsoperasjoner, selskapsoppkjøp, energiavhengighet, teknologi og logistikk– samtidig.

Men Norges sikkerhetsapparat er organisert for en verden der truslene var adskilt. Vi trenger derfor ikke bare mer ressurser, men også å fjerne barrierer mellom aktørene i norsk sikkerhetsstruktur. Barrierene må ned. Analysen må være felles. Varslingssystemene må være felles. Risikobildet må deles i sanntid. Og tjenestene må kunne samarbeide uten juridiske hindringer, organisatoriske barrierer eller utdaterte ansvarsgrenser.

Hvis Norge ikke får dette på plass, vil vi være et land med svekket syn og perspektiv – mens trusselaktørene har full oversikt.

Skattepolitikken: En selvpåført sikkerhetstrussel



Midt i alt dette gjør Norge én feil som knapt noe annet land gjør: Vi straffer våre egne eiere – samtidig som vi gjør det gratis for utlendinger å overta strategiske bedrifter.

Formuesskatten på arbeidende kapital – unik for Norge – betales kun av norske borgere. Utenlandske eiere betaler ingenting. Dette skaper en juridisk asymmetri som ingen vil snakke om, men som alle som forstår geoøkonomi skjønner konsekvensene av:

Norge subsidierer utenlandsk overtakelse av norske verdier.

Slik svekkes norsk eierskap for hvert år som går. Norske eiere tvinges til å selge seg ned. Noen flytter. Andre slutter å investere. Norskeide selskaper blir færre. Norskeide verdikjeder blir tynnere. Norske investorer forsvinner. Samtidig øker utenlandsk eierskap – ofte fra stater som PST og NSM vurderer som høyrisiko.

Dette er ikke bare skadelig for verdiskapningen. Det svekker Norges nasjonale sikkerhet. Uten norsk eierskap får Norge mindre kontroll, svakere beredskap, svakere beslutningskraft, lavere motstandsevne samt færre strategiske handlingsrom.

Les også: [Trump, Federal Reserve og geoøkonomiens brutale logikk](#) 🗝

Ikke i noe annet land ville man akseptert at nasjonalt eierskap straffes, mens utenlandsk eierskap premieres. Hadde Norge diskriminert utlendinger slik vi i dag diskriminerer egne borgere, ville vi blitt dømt i internasjonale domstoler. Men et land kan lovlig diskriminere sin egen befolkning – så lenge politikerne bestemmer det.

Det er tragikomisk, og samtidig dypt alvorlig.

Norge må forstå helheten – eller miste den

Alt dette – miljøpolitikken, eierskapspolitikken, skattepolitikken, Svalbardpolitikken, sikkerhetspolitikken – er ikke adskilte historier. De er kapitler i én og samme fortelling: En stat som ikke lenger forstår seg på helhet.

Norges problem er ikke vond vilje, men sviktende systemforståelse. Vi har trodd at verden er sektorbasert. Det er den er ikke lenger. Den er sammensatt og i verdens geopolitikk og geoøkonomi henger alt sammen. Vi har trodd at trusler kommer én av gangen. Det gjør de ikke. De kommer sammensatt, samlet, i lag, og i kombinasjoner.

For å møte dette må Norge gjøre tre ting:



1. Fjerne skottene mellom PST, E-tjenesten, NSM, Økokrim og Forsvaret.

De må få lov – og plikt – til å arbeide tettere sammen.

2. Styrke norsk eierskap som et sikkerhetspolitisk mål.

Nasjonalt eierskap er ikke bare økonomi. Det er infrastrukturens immunforsvar.

3. Bygge en ny geoøkonomisk doktrine.

En doktrine som ser miljø, sikkerhet, eierskap, industri og beredskap som ett integrert system.

Hvis Norge ikke gjør dette, vil landet fortsette å tape suverenitet – ikke brått, men med små, nesten usynlige skritt. Slik stormakter foretrekker å utbre sin makt i våre dager.

Det er på tide at Norge våkner.

For dette er ikke økonomi.

Dette er ikke miljø.

Dette er ikke næringsliv.

Dette er **suverenitet**.

Og suverenitet mister man først når ingen lenger klarer å se helheten.



Du har nettopp lest en gratisartikkel

Geopolitika lever kun gjennom sine lesere. For å støtte oss, [abonner](#) eller [doner](#).

